

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

на тема „Стратегии за учене при превод в обучението по английски език за химикотехнологични специалности – методически проекции“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

по научна специалност 1.3 педагогика на обучението (методика на обучението по химикотехнологични дисциплини)

Трудът е предназначен за обсъждане от научно жури, определено със заповед № Р-ОХ - 90 / 08. 03. 2017г. на Ректора на ХТМУ.

Автор на дисертационния труд: Цветанка Цолова Дилкова

Рецензент: проф.дфн Димитър В. Димитров

I. Биографични данни и анализ на процедурата

Докторантката Цветанка Цолова Дилкова е свързана с педагогическото поприще още от завършването на висшето си образование, специалност „Английска филология“ във Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“. Непосредствено след дипломирането си през 1996г. тя се посвещава на учителската професия, която упражнява в средни училища в гр. Враца и София. През 2004 г. печели конкурс и е назначена като преподавател в секция „Чуждоезиково обучение“ на Химикотехнологичния и металургичен университет. През 2009 г. тя сменя местоработата си, но продължава да работи в сферата на висшето образование. От тогава до момента докторантката постоянно

усъвършенства и повишава своята квалификация чрез участието си в проекти, специализации, научни форуми.

Зачисляването в задочна форма на докторантура, обучението и разработването на дисертационния труд е естествен етап в нейния професионален път.

Прегледът на предоставените документи по процедурата показва спазване на всички законови и подзаконови изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Зачислена е в задочна форма на докторантура към секция „Хуманитаристика и осигуряване качеството на обучението“ след успешно спечелен конкурс. За научен ръководител е определен доц.д-р Сеня Терзиева, понастоящем професор. Докторантката успява да положи с отличие всички изпити, включени в индивидуалния ѝ план, и изпита по научната специалност. Професионалната подготовка, отдадеността на работата и дългогодишното посвещаване на изследвания проблем дават възможност на Цветанка Дилкова да завърши своето дисертационно изследване въпреки наложените се прекъсвания, които рефлектират върху продължителността на нейната докторантура. Тя е отчислена с право на защита със заповед № Р-ОХ-191 от 17.04.2015 г. на заместник-ректора по научни дейности на ХТМУ.

II. Оценка на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е пряко обвързана с реализация на студентите, която зависи от множество фактори, но водещи са резултатите от обучението. За бизнеса те се разделят на технически и личностни като и в двете групи се съдържат комуникативните умения в професионалната среда. Ето защо развитието на комуникативни компетентности и

чуждоезиковото обучение са важен елемент на академичното образование. Необходимостта от ефективни комуникативни умения на английски език за инженерите е повече от очевидна в съвременната глобализирана среда. От тази гледна точка избраната за разработване тема е актуална. В същото време тя е и специфична по посока на учебното съдържание, резултата от обучението в инженерно-техническите специалности и особеностите в понятийния апарат и съчетаването му с английския език. Убедително докторантката поставя значимостта на разработваната проблематика, мотивира избора на тема и извежда проблемите, които се обсъждат и осветляват в отделните части.

Дисертационният труд е конструиран в увод, три глави, заключение и приложения и е в обем от 200 страници. Структурата е логически обвързана и последователна, а всяка от частите е разработена с необходимата прецизност и изчерпателност. Библиографската справка е съставена от 135 литературни източника, от които 28 на български език. Стилът, на който е написана дисертацията, е добър.

Основната цел и подцелите и задачите са коректно изведени, като прецизно отразяват извършената изследователска работа от докторанта. Със свои достойнства се отличават методиката на изследването, приложеният статистически апарат и анализът на резултатите.

В първата глава докторантката Цветанка Дилкова демонстрира задълбочен подход към изясняване на теоретичните основания на изследователската концепция и това тя прави като стъпва на подробно изследване на динамиката на целите на инженерното образование в последните години. Очертала е както общите очаквания към випускниците на инженерните специалности, така и ключови умения, залегнали като

конкретни компоненти на таксономията на инженерните компетентности. В аналитичен план е изследван проблемът за усвояването на английски като чужд език за академични и специфични цели. Акценти в съдържателно отношение са поставени на съвременните тенденции за придобиване на комуникативни компетентности и педагогическите подходи в тяхното използване. Специално внимание е отделено на превода на специализирани текстове като методически инструмент в процеса на обучение на инженерните специалисти. Докторантката правилно е осъзнала, че формирането на новите и специфични компетентности, налагащи се от пазара на труда и спецификата на упражняваните професии се развиват в синхрон с познавателните и академични умения. Ето защо тя е включила компонента превод, употребата на роден език и стратегии за учене в процеса на обучение, за да може да стимулира и мотивира студентите при усвояване на сложното инженерно съдържание и обвързването му с английския език. Петте точки на първа глава дискутират изчерпателно основните понятия, заложиени в темата – мястото на комуникативните компетентности и стратегиите за учене в академично и чуждоезиковото обучение. Теоретичният принос на докторантката се открива в изведените методически възможности за оптимизиране на учебната среда с цел повишаване на качеството на обучението по чужд език за специфични цели. Формулираните изводи от теоретичния анализ показват задълбоченост в разглеждането на проблематиката, умението да се анализира и обобщава научна литература.

Втора глава е посветена на методиката на изследването, където е описана емпиричната проверка на изследователските хипотези. Основният принос на докторантката в практически контекст е в разработения дизайн за обучение по английски език за специфични цели за инженерни

специалности, който коректно е изграден методически и подробно описан като структура, начин на провеждане и използвани учебни материали. Докторантката е използвала система от методи на изследване, които са подробно описани на различните равнища – теоретично проучване на разглеждания проблем, експеримент и процес на обучение. Изследването е проведено на два етапа в период от няколко учебни години, което дава възможност за последващ сравнителен анализ на резултатите. В него са включени 119 студента от 3 и 4 курс на ОКС „бакалавър” от специалностите „Фин органичен синтез”, „Инженерна екология и опазване на околната среда”, „Биотехнологии ” и „Биомедицинско инженерство”. Направен е и контент-анализ на съдържанието на 2 академични дисциплини - „Органична химия” и „Технология на органичния синтез” - с цел да се проектира специфичен дизайн за експериментално обучение по превод на специализиран английски език, интегрирано с инженерната подготовка. На базата на този анализ са формулирани основните компоненти на образователното съдържание, залегнали в конструирането на обучителните материали на курса, за да отговарят на целите да се изследват стратегиите за учене при превод.

На следващо ниво на емпиричното изследване е приложен анкетният метод, като е разработен въпросник със свързани помежду си твърдения, които отразяват логиката на оценяваните компоненти, характеристиките на курса и на учебната дейност при работа с предложената технология за обучение. Удачно в хода на изследването е включен и методът на експертните оценки, които позволяват да се получи обратна връзка за опита от преподаването (развитието на комуникативни умения на студенти) на английски език в компонента превод. Като експерти се включват лектори от сферата на инженерно-технологичното обучение в

ХТМУ и ЛТУ и специалисти от други области УНСС и КМТМ в професионално направление икономика от сферата на висшето образование.

Третото равнище на изследване е реализирането на самия обучителен процес по английски език за специфични цели и регистрация на динамиката в стратегиите за учене, като резултат от спецификата на методиката. Вярно е намерен балансът за екипна работа от страна на водещ преподавател по английски език и преподавател с консултираща функция по специализиращата, технологична дисциплина. Висока оценка заслужава както изведеният методически подход, така и разработените обучителни ресурси, осигуряващи авторски дизайн на интегрирано обучение по английски език за специфични цели и химико-технологични дисциплини, развиващо стратегии за учене при превод. Това дава възможност за мултиплициране на опита и в други курсове от учебния план както и при изучаване на други чужди езици.

Събраните данни са обработени статистически цялостно и задълбочено. Избран е правилен подход на тяхното представяне чрез групиране по нива на чуждоезикови компетентости. Стратегиите за учене са описани в динамиката им на базата на приложен клъстерен анализ на данните от инструмента на изследване – анкета и карта, което се допълва от корелационен анализ на резултатите от интегрираното обучение. Това осигурява дълбочина и прецизност на анализа и на следващите от него изводи, които са обвързани с теоретичните постулати и постигнатите резултати.

Очертаният теоретичен модел за развитие на ефективни стратегии за учене и изграденият нов дизайн за обучение по английски език за

специфични цели, интегриран в специализиращата инженерна подготовка, са с характер на научна новост и полезност в методическата практика за изграждане на езикови умения за учене през целия живот.

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на дисертационния труд. Приемам изведените приноси, които обхващат както теоретичната, така и емпирична част на дисертационното изследване.

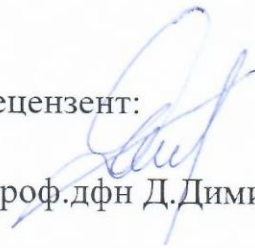
Направените пет публикации са по темата и са в реномирани научни издания като сп. „Чуждоезиково обучение“ и списания, издавани от ХТМУ с международен престиж.

III. Заключение

Дисертационният труд съдържа научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в педагогиката на висшето образование и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Актуалността на избраната тема, задълбочеността на теоретичния анализ и методическата издържаност на проведеното емпирично изследване ми дават основание да предложа на научното жури да присъди образователната и научна степен «доктор» по научна специалност 1.3 Педагогика на обучението (Методика на обучението) на Цветанка Цолова Дилкова.

2 април 2017

Рецензент:

/проф.дфн Д.Димитров/